

НАЙБІЛЬШЕ У СВІТІ ВИПРОБУВАННЯ

Покликання до святости важливіше,
ніж щастя

Одружуйся, незважаючи ні на що. Якщо отримаєш добру дружину, станеш щасливим. Якщо отримаєш погану – станеш філософом.

Сократ

Я планую провести розтин.
Історики не скажуть із певністю, який лікар наважився зробити його вперше, але в медицині це стало революційним кроком. Готовність провести розтин тіла, зняти шкіру, скальп із черепа, зробити трепанацію і розпиляти кістки, дістати, дослідити й описати органи людського тіла мала вирішальне значення, і була першим етапом до вивчення будови тіла людини та його функцій.

Тисячі років лікарі могли лише здогадуватися, що відбувається в тілі людини, проте в них не виникало такого бажання, і навіть більше — існувало табу щодо розтину трупа. Деякі утримувалися від цієї процедури з релігійних переконань, інші не могли здолати відчуття страху від думки про розтин грудної клітки людини. Для європейських лікарів проведення розтинів стало звичною практикою щойно в епоху Ренесансу (приблизно XIV–XVI ст.), коли якийсь сміливець наважився ризикнути й роздивитися мертво тіло зсередини.

Коли це почали робити, багато помилкових уявлень і непорозумінь розвіялися. У XVI столітті Андреасу Везалію забезпечили постійну наявність трупів злочинців, що допомогло йому остаточно спростувати припущення щодо анатомії людини, які ніхто не піддавав жодним сумнівам протягом тисячі років, а то й більше. Анатомічні таблиці Везалія стали безцінними, але він не створив би їх, якби не був серед перших, хто наважився проводити розтини.

Я маю намір зробити те саме у своїй книзі, тільки це стосуватиметься духовних аспектів. Проведемо «розтин» багатьох шлюбів, розглянемо їх зсередини й з'ясуємо, що насправді відбувається, а тоді дослідимо, як у випробуваннях подружнього життя можна досягнути духовний сенс, глибину й зростання. Не шукатимемо простих відповідей із розряду «три кроки для кращого спілкування» чи «шість кроків до фантастичних стосунків», бо ця книга не має на меті розповісти вам, як зробити свій шлюб щасливішим. Вона про те, як ми можемо використати проблеми, радість, боротьбу, страждання і святкування в шлюбі, щоб наблизитися до Бога й зростати духовно як християни.

Задумаємося над тим, про що писав Франциск Салезький у XVII ст. Оскільки він був обдарованим духовним наставником, люди часто зверталися до нього зі своїми духовними проблемами. Одна жінка, яка прагнула до святости, писала йому з великим розпачем, її серце розривалося, бо вона хотіла вийти заміж, а подруга переконувала її не робити цього. Ще й наполягала, що «більшою святістю» для неї буде піклуватися про батька, а після його смерті, залишаючись неодруженою, присвятити себе Богові.

Франциск Салезький заспокоїв стурбовану молоду жінку, запевнивши її, що в певному сенсі шлюб, який далеко не є компромісом, може навіть стати найважчим духовним поштовхом, який їй коли-небудь випаде здійснити. «Подружній стан, як ніякий інший, вимагає від нас більше витривалості в чеснотах і постійності, — писав він. — Це невпинне вправління в покорі... Попри гіркоту його соку, ви можете отримати з нього мед святого життя»¹.

Зверніть увагу, що, на думку Франциска Салезького, «сік» шлюбу іноді «гіркий» на смак. Тож щоб отримати духовну користь зі свого шлюбу, ми маємо бути чесними. Ми повинні заново подивитися на свої розчарування, зізнатися у своїх поганих вчинках і протистояти власному егоїзмові. Ми також повинні позбутися думки, що труднощі подружнього життя можна здолати, якщо будемо ревніше молитися або вивчимо декілька простих принципів чи дослухаємося якихось порад. Більшість із нас уже зрозуміли, що ці

Ця книга про те, як ми можемо використати проблеми, радість, боротьбу, страждання і святкування в шлюбі, щоб наблизитися до Бога й зростати духовно як християни.

«прості кроки» працюють лише поверхово. Чому? Тому що існує глибше питання, яке потребує вирішення, а не тільки те, як ми можемо «покращити» наш шлюб: а що, як Бог і не задумував шлюб «легшим»? А що, як за Його задумом, ціль шлюбу вища за наше щастя, комфорт, бажання бути вічно закоханими та радісними, наче живемо в ідеальному світі?

А що, як Бог задумав подружжя не лише, щоб ми стали щасливими, а й святими? А що — про це натякає Франциск, — як ми повинні прийняти «гіркий сік», оскільки з нього навчимося отримувати необхідні ресурси, щоб зробити «мед святого життя»?

Це не означає, що щастя і святість суперечать одне одному. Навпаки, я щиро переконаний, що ми житимемо найщасливішим, сповненим радості життям, коли будемо послужні Богу. Джон Веслі одного разу сміливо заявив, що людина не може бути щасливою, якщо вона не є святою, і те, як він обґрунтовує свою думку, видається логічним. Хто може бути по-справжньому «щасливим», якщо він сповнений злоби, гніву, люті й злих помислів? Хто може почуватися щасливим, якщо затаїв у душі невдоволення і заздрість? Хто може по-чесному вважати себе щасливим, якщо перебуває під впливом ненаситних бажань або невгаваючого матеріалізму? Ненажера може насолоджуватися їжею, але не своїм станом.

Отож, я зовсім не проти щастя, це було б безглуздо. Проблема, до якої я намагаюся привернути увагу, полягає в тому, що «щасливий шлюб» (у його романтичному значенні, у розумінні приемних почуттів) надто часто є кінцевою і найвищою ціллю в більшості книг про подружжя (навіть у християнських книгах про подружжя). Це оманлива обіцянка.

Неможливо знайти щастя в кінці дороги під назвою «егоїзм».

Це книга, яка вказує на те, що виходить за межі шлюбу. Її головною темою є духовне зростання, а шлюб — це всього лиш контекст. Так само як монахи використовують утримання, а монахи-пустельники — усамітнення, ми можемо використати подружнє життя для тої самої цілі — аби зростати в нашому служінні, послуху, плеканні чеснот, пошуку істини та любові до Бога.

Цілими століттями християнська духовність була практично синонімом монашої духовности, а тому навіть одружені люди вважали, що повинні стати як монахи й монахині, аби зростати в Господі. Ми мали б виконувати ті самі духовні вправи, які найкраще вдаються безженним (довготривалі молитви, несумісні з вихованням дітей чи подружніми дискусіями; періоди постів, що ускладнюють приготування їжі для сім'ї; моменти медитації в тиші, які здаються неможливими, якщо в домі є діти будь-якого віку), ніж побачити, як Бог може використати наш шлюб, аби допомогти нам у духовному зростанні, у молитві, у поклонінні й у служінні. І замість того, щоб розвивати духовність, завдяки якій шлюб служитиме нашому прагненню до святости, Церква зосереджувалася на тому, наскільки ревно одружені люди можуть наслідувати «монашу духовність», не хехтуючи при цьому своєю сім'єю. Тому сім'я ставала радше перешкодою, яку потрібно здолати, ніж платформою для духовного росту.

Подружні стосунки часто розглядають як егоїстичні через те, що наші мотиви для одруження часто й справді є егоїстичними. Проте я прагну повернути шлюб значення

найжертвовнішого стану, у який християнин лише може вступити. Ця книга розцінює шлюб так само, як середньовічні автори розцінювали монастир: як середовище, сповнене можливостей плекати духовне зростання і служіння Богові.

Ви вже, мабуть, усвідомили, що шлюб має набагато вищу мету, яка виходить за межі самого лише щастя. І можливо, щоб якось окреслити її, ви не обрали терміну *святість*, але зрозуміли, що це далеко не поверхова романтика, яку зобра-

Найважливіша мета цієї книги – не змусити вас ще більше любити чоловіка чи дружину, а допомогти вам ще більше любити Бога.

жають у попкультурі, а якась вища, трансцендентна істина. Ми будемо досліджувати цю мету, «проводити розтин» багатьох подружжів, з'ясувати, чому зникають почуття, досліджувати, де криються згубні моделі поведінки, знаходити, де саме і як ми змушені протистояти власній

слабкості та гріху, а відтак довідаємося, як духовно зростати у цьому процесі.

Ми звертатимемося до Святого Письма, до історії Церкви, нам багато цікавого зможуть розповісти Отці Церкви. Ви відкриєте для себе, що вони висловлюють дуже слушні думки й що минуле впливає на теперішнє далеко більше, ніж багато хто може собі подумати.

Найважливіша мета цієї книги – не змусити вас ще більше любити чоловіка чи дружину, хоч я вважаю, що під час читання це й так само собою станеться, а допомогти вам ще більше любити Бога й ще краще наслідувати Його Сина. Принаймні ви новими очима поглянете на людину, з котрою поєднали своє життя, і навчитесь ще більше її цінувати.

Також я молюся за те, щоб моя книга допомогла вам ще більше полюбити свій шлюб, ще більше цінувати його, і надихнула вас докласти ще більше зусиль до побудови стосунків зі своєю половинкою. Коли ви усвідомлюєте «святість» чогось, це аж ніяк не викликає відчуття нудьги, а навпаки – породжує нове благоговіння, усвідомлення, від якого захоплює подих, бо те, що ми могли сприймати як належне, виявилось куди глибшим, життєдайним і таким, що змінює ціле наше життя значно більше, ніж ми собі могли уявити.

Я люблю шлюб, і особливо люблю *свій* шлюб. Я люблю його веселі сторони, його легкі сторони, і те, що дає задоволення, але так само люблю і його складні моменти – те, що засмучує, але водночас і допомагає зрозуміти себе й дружину на глибшому рівні. Мені подобаються і складні ситуації, у яких я позбуваюся своїх негативних рис, які сам у собі ненавиджу, моменти, коли падаю на коліна й змушений навчитися любити так, як любить Бог, а не просто старатися бути ще кращим. Шлюб привів мене до глибшого рівня розуміння, більш осмисленого духовного життя й до такого відчуття єдності, про існування якої я раніше й не здогадувався.

«Священний» – це не мій бренд, це мій спосіб життя. Застосування цього принципу на практиці у власному шлюбі перемінило кожнісінький мій день. Сподіваюся, що це відбудеться й у вашому житті.